

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผลของงานวิจัย

ปัจจุบันธุรกิจการส่งออกเนื้อไก่ของไทยได้มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ในช่วงระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะส่งออกในรูปแบบไก่สดแช่แข็ง ซึ่งสามารถนำเงินตราเข้าประเทศไทยปีละหลายหมื่นล้านบาทและมีแนวโน้มที่สูงขึ้นในทุกๆปี ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ.2545 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกสูงถึง 40,426 ล้านบาท และในปี พ.ศ.2546 มีการประมาณการณ์มูลค่าการส่งออกเนื้อไก่จะสูงขึ้นถึง 42,300 ล้านบาท (สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออกไทย, 2546) นอกจากนี้ตลาดเนื้อไก่ภายในประเทศยังจะมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับปริมาณการบริโภคเนื้อไก่ต่อคนต่อปี ที่นับวันเริ่มจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จาก 12.6 กิโลกรัม / คน / ปี ในปี พ.ศ. 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 13.2 กิโลกรัม / คน / ปี ในปี พ.ศ. 2545 (สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออกไทย, 2546) จึงทำให้มีเกษตรกรทำการเลี้ยงไก่เนื้อกันเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อันเนื่องมาจากการส่งเสริมจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีในการเลี้ยงไก่เนื้อส่งผลทำให้ธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อภายในประเทศไทยมีความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว

การเลี้ยงไก่เนื้อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการเลี้ยงหลังบ้านมาเป็นรูปแบบธุรกิจมากขึ้น ทำให้มีการเลี้ยงไก่เนื้อหนาแน่นมากขึ้นและมีการใช้ยาปฏิชีวนะและเคมีภัณฑ์ต่างๆเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการของเสียที่เกิดจากฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ

ปัญหาที่สำคัญในการเลี้ยงไก่เนื้อที่ได้รับความสนใจในขณะนี้ก็คือ ปัญหาที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อมีการใช้ยาปฏิชีวนะในปริมาณมาก วัตถุประสงค์เพื่อที่จะเป็นการป้องกันและรักษาโรคในไก่เนื้อเพื่อลดความเสี่ยงในการขาดทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อ แต่ถ้าหากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อไม่มีความรู้ในการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างถูกต้องจะทำให้เกิดปัญหาการตกค้างของยาปฏิชีวนะในไก่เนื้อ ผลของปัญหาดังกล่าวเป็นเหตุทำให้เนื้อไก่และผลิตภัณฑ์จากไก่เนื้อซึ่งประชาชนบริโภคเป็นอาหารประจำวันกลายเป็นแหล่งนำยาปฏิชีวนะที่ตกค้างอยู่ไปถึงประชาชนผู้บริโภค ก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุขขึ้นรวมทั้งมีโรคสัตว์บางชนิดสามารถติดต่อถึงคนได้

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเมืองหลักศูนย์กลางความเจริญทางภูมิภาค ทำให้จังหวัดเชียงใหม่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งอาคาร บ้านเรือน ที่สำคัญคือจำนวนประชากรที่มีเพิ่มมากขึ้น ส่งผลทำให้มีความต้องการในการบริโภคเนื้อไก่สูงถึงวันละประมาณ 40,000 ตัว และมีแนวโน้มสูงขึ้นในทุกๆปี ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ยังต้องการกำลังผลิตให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภค ในส่วนของธุรกิจการเลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่จะอยู่ในรูปของการส่งเสริมจากธุรกิจภาคเอกชน เช่น บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด , บริษัท เบทาโกร จำกัด , บริษัท ฟาร์ม 9 อาหารสัตว์ จำกัด , บริษัท จักรภัทร การเกษตร จำกัด และ บริษัท ลาฟาร์ม จำกัด เป็นต้น ประเภทของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่ มีอยู่ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประเภทผู้รับจ้างเลี้ยง และประเภทผู้เลี้ยงแบบประกันราคา จะเห็นได้ว่าผู้เลี้ยงแบบรับจ้างเลี้ยงและแบบประกันราคาเป็นประเภทการเลี้ยงไก่เนื้อที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก สิ่งสำคัญที่ทำให้เกษตรกรนิยมเลี้ยงไก่เนื้อเพิ่มมากขึ้น คือ การที่เกษตรกรมีความคุ้มค่าในการลงทุน คือ ได้รับผลตอบแทนที่สูงและรวดเร็ว ทำให้เป็นจุดดึงดูดให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อทั้งสองประเภทกันมากขึ้น

การที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อไม่มีความรู้ในการใช้ยาปฏิชีวนะได้อย่างถูกวิธี มักเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการตกค้างของยาปฏิชีวนะในเนื้อและผลิตภัณฑ์จากไก่เนื้อ ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการศึกษาถึงความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อดังกล่าวมีความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงไก่เนื้ออย่างถูกต้องหรือไม่ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกร ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะให้ถูกต้องซึ่งจะนำไปสู่ความปลอดภัยของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกับความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะกับไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาข้อเสนอแนะและความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตไก่เนื้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยครั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับใช้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในพื้นที่อื่นๆ และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปส่งเสริมการเลี้ยงไก่เนื้อในด้านการใช้ยาปฏิชีวนะในการป้องกันและรักษาโรคให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาและวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะของเกษตรกรในการผลิตไก่เนื้อ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ การปฏิบัติ ปัญหา อุปสรรค และความต้องการ ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อการผลิตไก่เนื้อของเกษตรกร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่
 - 1.1 อายุ
 - 1.2 เพศ
 - 1.3 ระดับการศึกษา
 - 1.4 ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่
 - 2.1 ขนาดฟาร์ม
 - 2.2 ประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อ
 - 2.3 รายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อรุ่น
 - 2.4 ภาระหนี้สิน
 - 2.5 ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อในแต่ละรุ่น
3. ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่
 - 3.1 การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อ
 - 3.2 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่

ความรู้และการปฏิบัติ ใน
การใช้ยาปฏิชีวนะ

นิยามศัพท์

ยาต้านจุลชีพ หมายถึง กลุ่มยาที่ออกฤทธิ์ต่อจุลชีพที่ทำให้เกิดโรคในร่างกาย ยาต้านจุลชีพจะรวมถึงยาปฏิชีวนะและยาที่ได้จากการสังเคราะห์ทางเคมีซึ่งมีฤทธิ์ต่อการเจริญเติบโตหรือการแบ่งตัว หรือการดำรงชีพของจุลชีพ ตัวอย่างเช่น ยาซัลฟา และไตรเมโทพริม (มาลินี , 2526)

ยาปฏิชีวนะ หมายถึง สารประกอบเคมีที่ได้มาจากเชื้อจุลชีพบางชนิด และมีผลยับยั้งหรือทำลายเชื้อจุลชีพอื่นๆ ใช้ในการป้องกันและรักษาโรค ตัวอย่างเช่น ยาเอนโรฟล๊อกซาซิน , ยาซัลฟา , ยาเพนิซิลิน และ ยาเตตราไซคลิน เป็นต้น

ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อ หมายถึง ประสบการณ์ของเกษตรกรที่ได้เลี้ยงไก่เนื้อตั้งแต่วันเริ่มเลี้ยง ไก่เนื้อจนถึงวันที่ทำการตอบแบบสอบถาม โดยนับเป็นปี

ขนาดฟาร์มไก่ หมายถึง จำนวนไก่เนื้อที่เกษตรกรทำการเลี้ยงขณะที่เข้าไปสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม จำนวนตั้งแต่ 2,000-10,000 ตัว

ประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อ หมายถึง ประเภทการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรที่ได้ทำสัญญาไว้กับบริษัท ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบรับจ้างเลี้ยงและแบบประกันราคา โดยกำหนดให้ผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบประกันราคาเป็นกลุ่มเด่น กล่าวคือ การเป็นผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบประกันราคานั้น จะมีความรู้และการปฏิบัติที่ดี จึงระบุให้ผู้เลี้ยงไก่เนื้อประเภทประกันราคาเป็นรหัส 1 และผู้เลี้ยงไก่เนื้อแบบรับจ้างเลี้ยงระบุให้เป็นรหัส 0 ในการวิเคราะห์ข้อมูล (Dummy variable)

รายได้จากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อรุ่น หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อได้รับจากการเลี้ยงไก่เนื้อต่อรุ่น โดยได้หักค่าใช้จ่ายต่างๆออกไปแล้ว

ภาวะหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ยืมภายในระบบ ได้แก่ ธ.ก.ส. ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและแหล่งเงินกู้อื่นๆ ได้แก่ พ่อค้า ญาติ เพื่อนบ้านและอื่นๆ โดยวัดจากมูลค่านีสินที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อได้ระบุไว้จริงในแบบสอบถาม

ระยะเวลาในการเลี้ยงไก่เนื้อในแต่ละรุ่น หมายถึง จำนวนวันที่ทำการเลี้ยงไก่เนื้อในแต่ละรุ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) 28-30 วัน 2) 40-45 วัน 3) มากกว่า 45 วัน

การได้รับข่าวสารด้านการเลี้ยงไก่เนื้อ หมายถึง แหล่งความรู้ทั่วไปที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อเช่น โทรทัศน์ วิทยุ เอกสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ วัดได้โดยการสังเกตจากความถี่ในการได้รับข่าวสารต่อระยะเวลาหนึ่งเดือน

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์หรือส่งเสริมการเกษตรของภาครัฐและเอกชน วัดได้โดยการสังเกตจากจำนวนความถี่ในการติดต่อเจ้าหน้าที่ต่อระยะเวลาหนึ่งเดือน

ความรู้ในการใช้ยาปฏิชีวนะ หมายถึง ความรู้ในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิตไก่เนื้อ
วัดได้โดยการให้คะแนน โดยถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน

การปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะ หมายถึง การปฏิบัติในการใช้ยาปฏิชีวนะในการผลิต
ไก่เนื้อ วัดได้โดยการให้คะแนน ถ้าปฏิบัติถูกให้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติให้ 0 คะแนน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved